

[Viggo Starcke.]

„Som begivenhederne har udviklet sig, hvor statsministeren har indgivet sin demission, efter at den nuværende regering ikke har kunnet opnå fornøden støtte til at fortsætte, vil retsforbundet finde det naturligt, at kongen henvender sig til det største parti, for at det kan undersøge mulighederne for at danne regering med parlamentarisk basis.“

Socialdemokratiet er landets største parti, men socialdemokratiet har ikke noget flertal, ikke nogen umiddelbar parlamentarisk basis, hvorfor der ikke forelå noget parlamentarisk krav om, at socialdemokratiet skulle danne regering, før de forskellige muligheder for en liberaliseringsregering havde været undersøgt, men nu, da disse muligheder var bortfaldet, var det parlamentarisk korrekt, at kongen opfordrede det største parti til at undersøge mulighederne.

Der forelå her en række forskellige muligheder — således en ren socialdemokratisk mindretalsregering, en socialdemokratisk-radikal regering, som blev forsøgt, en socialdemokratisk-retsstatsregering og den såkaldte grundskyldsregering, bestående af socialdemokrater, radikale og retsforbundet.

Det blev den socialdemokratiske mindretalsregering, der blev resultatet. Lige siden regeringsforhandlingerne i 1947 har retsforbundet peget på, at der foreligger to muligheder for regeringsdannelse: en liberaliseringsregering og en grundskyldsregering. Vi pegede også på disse muligheder under den nuværende krise, og det er ikke vor skyld eller vort ansvar, at ingen af disse muligheder blev til virkelighed. Allerede dagen efter folketingsvalget understregede jeg overfor den tidligere statsminister, Erik Eriksen, at når en liberaliseringsregering i Danmark kun havde fremmet liberaliseringen til 75 pct. og en socialdemokratisk regering i Norge også havde fremmet liberaliseringen til 75 pct., lå der i selve dette forhold ingen tilskyndelse til at foretrække den ene fremfor den anden.

Vi havde oprigtigt talt ventet en større liberalisering herhjemme, og jeg tillægger det konservative folkeparti hovedansvaret for, at dette ikke er sket, hvorved mulighederne for regeringens fortsættelse blev undergravet.

Valgnatten blev jeg af Ritzaus Bureau anmodet om at fremsætte en udtalelse. I denne udtalelse havde Ritzaus Bureau strøget et stykke, som jeg anmoder om tilladelse til at citere her. Det lød sådan:

„Retsforbundet er det eneste parti, der i befolkningen har fuldt flertal for sine afgørende programpunkter. For det første: der er flertal i befolkningen for handelens frigørelse, for liberalisering, idet venstre, radikale, retsforbundet og en stor del af de konservative vælgere er tilhængere af en sådan. For det andet: der er flertal i befolkningen for grundskyld, idet socialdemokratiet, de radikale og retsforbundet er tilhængere af en sådan. For det tredje: der er flertal for at få skatterne ned i næsten hele befolkningen. For det fjerde: der er flertal for at standse statsregereriet, bureaukratismen. Dette er en bemærkelsesværdig realitet, der lover godt for fremtiden.“

Da Ritzaus Bureau havde strøget dette stykke i erklæringen, udgik også afsnittet om grundskylden og det flertal, der fandtes for den, og som er en realitet, og dette har afstedkommet en del misforståelser, som retsforbundet ikke er skyld i.

Nu har vi en socialdemokratisk regering. Nogle mener, det er en ulykke, og andre mener, det ikke er det. Jeg er som andre retsstatsfolk ikke socialist, men jeg ønsker at sige, at det afgørende er en regerings handlinger. Der er i dette høje ting ikke noget socialistisk flertal. Der er et flertal for liberalisering, og dette flertal kan fremme sin vilje, hvis det har en vilje. Iøvrigt vil jeg gerne indskyde den bemærkning, at den skarpe grænse, som man ønsker at drage mellem socialistiske partier på den ene side og borgerlige partier på den anden side, desværre er kunstig og ganske urealistisk.

På socialdemokratiets kongres blev der vedtaget en udtalelse, nævnt i går af det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg), om, at

„samfundet er tjent med et samspil af privat erhverv, Kooperation, andelsbevægelse, kommunal og statslig drift“.

Det er en meget omfattende menu. Hvorfor der ikke også står, at socialdemokratiet er tilhænger af told og frihandel, af oprustning og nedrustning, af stationering og ikke-